

Tájékoztató

A tűzjelző központok (berendezések) karbantartásáról, ellenőrzéséről

**BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság
2015. március 3.**

A tűzjelző központok (berendezések) karbantartásával, ellenőrzésével kapcsolatban az alábbi kérdések merültek fel:

Kérdések:

1. Szükséges-e gyártói engedéllyel vagy hozzájárulással rendelkeznie tűzjelző rendszerek karbantartásához olyan szakcégnak, amely rendelkezik az OKF-es regisztrációval és munkavégző kollégái rendelkeznek tűzvédelmi szakvizsgával az adott gyártó tűzjelző rendszerének karbantartásához?
2. Szükséges-e, hogy gyártói szoftverrel rendelkezzen tűzjelző rendszerek karbantartásához olyan szakcég, amely rendelkezik OKF-es regisztrációval és munkavégző kollégái rendelkeznek tűzvédelmi szakvizsgával az adott gyártó tűzjelző rendszerének karbantartásához?
3. Szükséges lehet-e gyártói program használata tűzjelző rendszer karbantartásához annak ellenére, hogy az MSZ EN 54-2 szabványban foglaltaknak megfelelően egy tűzjelző központnak kezelői szinten alkalmasnak kell lennie szerviz üzemmódra?
4. Milyen magatartást kell tanúsítania egy tűzjelző rendszerek telepítésére és karbantartására jogosult cégnek illetve a telepített tűzjelző rendszert üzemeltető vagy tulajdonló személynek abban az esetben, ha megbizonyosodik arról, hogy a korábban a telepítést/karbantartást végző szakcég a tűzjelző központ kezelési szintjei közül szoftveresen kikapcsolt olyan szerviz funkciókat, melyek a tűzjelző központ szakszerű karbantartásához nélkülözhetetlenek?
5. A továbbiakban lehet-e tűzjelző központnak tartani egy olyan készüléket, amely nem rendelkezik az MSZ EN 54-2 szabványban foglalt kezelési lehetőségekkel?

Válaszok:

1. A beépített tűzjelző berendezésekre vonatkozó hatályos európai uniós jogi aktus, jogszabály, vagy harmonizált szabvány nem írja elő, hogy a karbantartó „szakcégnek” rendelkeznie kell gyártói engedéllyel vagy hozzájárulással a tűzjelző berendezés karbantartásához.

A tűzvédelmi szakvizsgára kötelezett foglalkozási ágakról, munkakörökről, a tűzvédelmi szakvizsgával összefüggő oktatásszervezésről és a tűzvédelmi szakvizsga részletes szabályairól szóló 45/2011. (XII. 7.) BM rendelet (a továbbiakban: Szakvizsga rendelet) 1. § (1) bekezdése, valamint a 8. § (5)-(6) bekezdése azt írja elő, hogy a tűzjelző berendezés karbantartónak tűzvédelmi szakvizsga bizonyítvánnyal, a karbantartott termék magyar nyelvű ismertetőjével, a használatra, karbantartásra és felülvizsgálatra, alkalmazási korlátozásra is kiterjedő alkalmazástechnikai leírással, továbbá a gyártó által a karbantartáshoz, meghatározott eszközökkel, anyagokkal kell rendelkeznie:

1. § (1) Az 1. mellékletben meghatározott foglalkozási ágak, illetve munkakörök szerinti tevékenységet csak érvényes tűzvédelmi szakvizsgával (a továbbiakban: szakvizsga) rendelkező személy végezhet.

8. § (5) Az 1. melléklet 4., 8., 9., 10., 11., 12., 13., 15. vagy 16. foglalkozási ágak, munkakörök esetében a tevékenységet végzőnek rendelkeznie kell az általa tervezett, kivitelezett, karbantartott, javított, telepített, felülvizsgált termék magyar nyelvű ismertetőjével, a használatra, karbantartásra és felülvizsgálatra, alkalmazási korlátozásra is kiterjedő alkalmazástechnikai leírással, melyet a tűzvédelmi hatóság felhívására köteles bemutatni, meglétét igazolni.

8. § (6) Az 1. melléklet 4., 8., 9., 12., 13., 15. vagy 16. foglalkozási ágak, munkakörök esetében a kivitelezést, karbantartást, javítást, telepítést, felülvizsgálatot végzőnek rendelkeznie kell a gyártó által a kivitelezéshez, karbantartáshoz, javításhoz, telepítéshez, felülvizsgálathoz meghatározott eszközökkel, anyagokkal, melyeket a tűzvédelmi hatóság felhívására köteles bemutatni, meglétüket igazolni.

1. melléklet 8. Beépített tűzjelző berendezések kivitelezését, karbantartását, javítását, telepítését, felülvizsgálatát végzők.

A tűzjelző berendezés karbantartása tevékenység 2013. október 29. óta nem bejelentésköteles, a nyilvántartásokat a hatóságok (katasztrófavédelmi igazgatóságok) törölték.

A tűzvédelmi szakvizsga bizonyítványok nem konkrét gyártók konkrét berendezéseire vonatkoznak, hanem általánosságban adják meg a jogosultságot a beépített tűzjelző berendezések karbantartására.

Az MSZ EN 54-2:2009 (Tűzjelző berendezések. 2. rész: Tűzjelző központ) honosított harmonizált szabvány (a továbbiakban: Szabvány) „A” melléklete a tűzjelző központ (a továbbiakban: TJK) karbantartásához szükséges 3-as hozzáférési szinthez a TJK-t a gyártó által közreadott utasításokkal és adatokkal összhangban való kiképzést és felhatalmazást, míg a 4-es hozzáférési szinthez gyártói kiképzést és felhatalmazást határoz meg. A Szabvány „A” melléklete alapján **a karbantartáshoz olyan – akár a gyártótól független forrásból származó – igazolás szükséges, mely szerint a karbantartást végző személyt a gyártó által közreadott utasításokkal és adatokkal összhangban kiképezték és a karbantartásra felhatalmazták.**

2. A Szabvány 12.6. pontja és A melléklete határozza meg a TJK hozzáférési szintjeit 1-től (leginkább hozzáférhető) 4-ig (legkevesbé hozzáférhető) és a hozzáférés módjait. Az EN 542:2009 A melléklete a karbantartáshoz 3-as hozzáférési szintet ír elő, amelyre a Szabvány 12.6.6. pont szerint a belépést olyan különleges eljárásnak kell korlátoznia, amely különbözik a 2-es hozzáférési szintre való belépéshez használt különleges eljárástól. A Szabvány 12.6.7. pontja csak a 4-es hozzáférési szintre való belépést köti olyan különleges eszközhöz, amely nem része a TJK-nak.

A 3-as, vagyis a karbantartáshoz szükséges hozzáférési szintre, való belépést a Szabvány szerint, a TJK részét nem képező különleges eszköz (például: szoftver) nélkül kell biztosítani a TJK-t a gyártó által közreadott utasításokkal és adatokkal összhangban karbantartásra kiképzett és felhatalmazott személy részére.

3. A Szabvány nem tartalmaz a kérdésben írt „szerviz üzemmódot”. A Szabvány szerinti 2-es hozzáférési szintnél „ellenőrzési (teszt) állapot” működtetését fogalmaz meg, a 3-as hozzáférési szintnél „karbantartást”. **Jogszabály vagy szabvány nem tiltja, hogy a TJK (tűzjelző berendezés) karbantartásához a gyártó valamilyen szoftver alkalmazását írja elő.** A Szabvány 10. pont (Ellenőrzési (teszt) állapot (követelményekhez kötött opció)) b) alpontja szerint **az ellenőrzési (teszt) állapotba való belépés vagy kilépés csak 2-es vagy 3-as hozzáférési szinten végzett kézi művelettel legyen lehetséges.**
4. A TJK ellenőrzését, felülvizsgálatát, karbantartását 2015. március 5-ig az Országos Tűzvédelmi Szabályzatról szóló 28/2011. (IX. 6.) BM rendelet 206-211. §-ok, 2015. március 5-től az Országos Tűzvédelmi Szabályzatról szóló 54/2014. (XII. 5.) BM rendelet 253-262 §ok előírásai szerint, a Szabvány követelményeit figyelembe véve kell elvégezni. Amennyiben a jogszabályban, szabványban előírt ellenőrzés, felülvizsgálat, karbantartás nem végezhető el, a TJK karbantartását végző szolgáltatónak vagy a TJK tulajdonosának fel kell vennie a kapcsolatot a TJK gyártójával az előírások teljesítése céljából. A gyártónak, a Szabvány 12.2. pontja (Dokumentáció e)-f) alpontjai szerint, rendelkeznie kell a TJK-ra vonatkozó kezelési utasítással és karbantartási információval. A Szabvány ZA melléklet ZA3. cím (CE-jelölés, címkézés és a kísérő dokumentáció) 9) pontja szerint a CE-jelölést ezenfelül a kísérő kereskedelmi okmányokon is fel kell tüntetni, kiegészítve egyéb, a 12.2.1. szerint megkövetelt tájékoztatásokkal, vagy olyan dokumentumokra való hivatkozásokkal, amelyek ezen információkat tartalmazzák, egyértelműen azonosíthatóak és megkaphatóak a gyártótól.

A Szabvány, valamint a TJK-ra, mint építési termékre vonatkozó, az építési termékek forgalmazására vonatkozó harmonizált feltételek megállapításáról és a 89/106/EGK tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló 2011. március 9-i 305/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 11. cikk (1) és (6) bekezdése szerint a gyártó kötelessége a terméken a CE jelölés elhelyezése, valamint a termékhez az érintett tagállam nyelvén/nyelvein a felhasználók által könnyen érthető használati utasítást és biztonsági tájékoztatót mellékelni.

Amennyiben a gyártó a jogszabályban, Szabványban foglalt előírásoknak nem tesz eleget a TJK tulajdonosa az illetékes piacfelügyeleti hatósághoz – Belügyminisztérium Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság – fordulhat, aki jogosult a forgalmazás, beépítés jogszerűségét ellenőrizni.

5. Egy TJK karbantartását végző szolgáltató a jogszabályok alapján arra jogosult, hogy megállapítsa, hogy a TJK a jogszabályok, szabványok szerinti működésre alkalmas, vagy nem. Amennyiben a TJK nem a jogszabályok szabványok szerint működik, azt a tulajdonosnak, üzemben tartónak jeleznie kell. Az üzemben tartó vagy az általa megbízott személy köteles intézkedni a TJK működőképességének helyreállításáról, beleértve a gyártóval való kapcsolatfelvételt is.

Egy terméket besorolni, hogy a Szabvány szerint tekinthető-e TJK-nak kizárólag a Szabványban meghatározott vizsgálatok és tanúsítás elvégzésére **bejelentett terméktanúsító szervezet**, vagy az általa elvégzett vizsgálatok alapján a **piacfelügyeleti hatóság jogosult**.